

Піневич Ірина Дмитрівна

*студентка 2-го курсу факультету психології, політології та соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ МАНІПУЛЯЦІЙ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Всі люди із самого дитинства – маніпулятори. Покажіть хоча б когось, хто із самого дитинства не просив у матері та близьких якусь іграшку та солодке. У всьому світі активно застосовується особистісна маніпуляція. Наше міжособистісне спілкування рідко обходиться без будь-якої маніпуляції. Ця тема є актуальною, оскільки на даному етапі розвитку поки не існує загального підходу до розуміння феномена маніпуляції.

За Шостромом, «маніпулятор» – особистість, що стала на шлях самознищення, яка використовує або контролює себе та інших людей як речі. До певної міри він присутній у кожному з нас.

Маніпулятор, у якого більше шансів досягти своєї мети, приховує свої агресивні наміри, дуже швидко виявляє вразливі місця жертви і при цьому не турбується про можливі наслідки для людини, яку зазнає маніпуляції [1].

У книзі «Анти – Карнегі, чи людина – маніпулятор» Е. Шостром описує, що становить соціальну роль, звану маніпулятором. Йому потрібно за що не будь схопити ситуацію: він може нав'язати всьому свою волю, намагаючись маніпулювати будь – якою фразою чи ситуацією. За ради не входження до жертви зберігайте спокійний і добрий тон голосу. Люди не природжені маніпуляторами. Він став ухилятися від неприємностей і досяг того, чого хотів, і розвинув цю здатність несвідомо [2, с. 30] [3, с. 4].

На думку Е. Шострома, сучасні маніпулятори орієнтовані на ринок. Це, коли людина є тим, ким потрібно вміти керувати та широко для цього розуміти. Приховувати свої справжні емоції для маніпулятора, найголовніша мета. Вважається, що головним завданням – справити необхідне (вірне для маніпулятора) враження. Ринок намагається позбавити нас індивідуальності, але ми цьому перешкоджаємо.

Кожна особистість – цілісна людина. Усі ми хочемо бути особливими людьми. Хоча іноді ми перестаємо ними бути, коли потрапляємо на гачок комерційної ідеї або шаблоном яким ми хочемо стати щоб суспільство нас прийняло, через це ми втрачаємо нашу власну особистість. Комерційні ідеї та шаблони за ради однаковості на ринці прагнуть повністю знищити нашу «спеціальність» [3, с. 7].

Актуалізатор усвідомлює його унікальність та цінність. Він намагається знайти свою оригінальність та неповторність, а маніпулятори роблять зворотнє, заганняючи їх глибше та копіюючи чиясь модель поведінки. Успішна людина – це цілісна особистість, відправною точкою якої є почуття власної гідності.

Поєднання «маніпулятора» та «актуалізатора» неможливе, оскільки в них різні стратегії. Стратегія маніпулятора – завжди захищати себе та щоб захищали його. Актуалізатор виражає не уявні, а реальні можливості і намагається використати свою працю та таланти, щоб упоратися з життєвими труднощами; його існування повне безперервної діяльності [3, с. 14]. Актуалізатор думає не за інших, а разом з іншими. Тому вони найбільше інтегровані в суспільстві.

Сама жертва яка потрапляє на гачок маніпулятора є сам актуалізатор. Він собою становить цілісну особистість, тому його позиція «свідомість самоцінності». Маніпулятор – розірвана особистість, отже, він виходить із позиції нестачі. Дії маніпулятора проходять під знаком того, що його власна недостатність може бути подолана шляхом боротьби з собою («поганими» частинами себе) та оточуючими. Для нього життя – це битва зі своєю стратегією та тактикою, прийомами та іграми, необхідні для виживання. Програвши битву, він відчуває, що втратив усе. Актуалізатор сприймає життя, як процес зростання, і ті чи інші свої поразки чи невдачі сприймає філософськи, спокійно, як тимчасові проблеми [3, с. 13] [4].

Проблема жертви (актуалізатора) не так у тому, що вона піддається атакам маніпуляторів, як у тому, що вона – жертва. І обравши стратегію втечі, вона залишиться жертвою, носячи у своєму серці воюга, котрий давно про неї забув або зовсім її не знав. Навіть, якщо

вона втече на безлюдний острів, причина її втечі залишиться з нею – і вона буде жертвою на острові, а не вільним дауншифтером [4].

Завдяки книзі «Анти-Карнегі або людина – маніпулятор» в даний час ми можемо більш глибоко досліджувати власного маніпулятора, який був з нами з самого дитинства.

Словом, людина – істота соціальна. Отже, наша поведінка завжди перебуває під впливом інших людей, і захистити себе від такого впливу досить важко, з урахуванням бурхливого розвитку методів та технологій маніпулювання.

Список використаних джерел:

1. Психологическая манипуляция: как одни люди управляют сознанием других. Matzpen: веб-сайт. URL: <https://matzpen.ru/articles/zabolevaniya-i-rasstroystva/psikhologicheskaya-manipulyatsiya-kak-odni-lyudi-upravlyayut-soznaniem-drugikh/>

2. Эверетт Шостром. Людина-маніпулятор Shostrom E. L. Man, the manipulator: The inner journey from manipulation to actualization. Nashville, TN: Abingdon, 1967. К.: PSYLIB, 2003.

3. Эверетт Шостром. Анти-Карнеги або Людина-маніпулятор. Видатництво Попурри. Москва 2014. 56 с.

4. Дьяченко Н. Манипуляции и их жертвы. Защита от манипуляций в отношениях. Развитие личности: веб-сайт. URL: <https://myempeiria.ru/lichnost/manipulyatsii-i-ih-zhertvy-zashhita-ot-manipulyatsij/>

Науковий керівник: к.політ.н., доцент Третьякова Т. М.

Смілянська Анастасія Віталіївна

*студентка 2-го курсу факультету психології, політології та соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СОРОМ'ЯЗЛИВІСТЬ В СИСТЕМІ МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ

Сором'язливість – це явище широко поширене, тому проблемою сором'язливості займалися і вітчизняні, і зарубіжні вчені, такі як А. О. Реан, В. М. Куніцина, Л. М. Галігузова, Ф. Зімбардо, К. Ізард, Ю. М. Орлов, М. Кляйн, Д. Каплан, Т. Л. Шишова і інші.

Видатний внесок у вивчення сором'язливості зробив Ф. Зімбардо, який говорив про те, що сором'язливість охоплює широке коло